

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Фінансова безпека бізнесу»

на 2024-2025 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс, 7 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Фінанси, банківська справа та страхування»
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування /Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Гудзь Тетяна Павлівна

д.е.н., професор

професор кафедри фінансів та банківської справи

Контактний телефон	(0532) 50 – 91 – 71
Електронна адреса	gtp9@ukr.net
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://fin.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у студентів знань з теорії та практики забезпечення фінансової безпеки бізнесу, які охоплюють методологію та інструментарій виявлення та подолання фінансової кризи, управління фінансовими ризиками, формування стану фінансової рівноваги задля реалізації стратегії сталого розвитку бізнесу.
Тривалість	3 кредитів ЕКТС/90 годин (лекції 16 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 54 год.)
Форми та методи навчання	Форми навчання: навчальні заняття (лекції та практичні заняття), самостійна робота, контрольні заходи. Методи навчання: словесні (пояснення (індуктивні та дедуктивні логічні лінії побудови пояснення), інформаційне повідомлення (словесний виклад фактів), розповідь (образний, оповідний опис), бесіда (пояснювальна, евристична), лекційний метод); практичні (усні та письмові вправи, інтерактивний метод (рефлексивний та нерефлексивний); наочні (ілюстрування (зображення, наочне пояснення), демонстрування (показ презентації), самостійне спостереження); логічні (аналізу і синтезу, моделювання).
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: усна відповідь; виконання навчальних завдань; виконання завдань для самостійної роботи; тестування у розрізі тем; поточні модульні роботи. Підсумковий контроль: залік (ПМК)
Базові знання	Знання щодо розуміння звітності підприємства, практичні навички її аналізу, теоретичні знання щодо організації та функціонування фінансів бізнесу
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
- знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування (ПР04); - володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування) (ПР05); - розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування (ПР07); - застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати (ПР16); - розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави (ПР21); - володіти цифровими технологіями у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку (ПР24).	- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК02); - здатність планувати та управляти часом (ЗК03); - здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК06); - здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач (СК04); - здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку (СК05); - здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування (СК06); - здатність визначати, обґрунтовувати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування і брати відповідальність за них (СК10).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретичні засади фінансової безпеки бізнесу		
Тема 1. Сутність та механізм забезпечення фінансової безпеки бізнесу	Усна відповідь; виконання навчальних завдань; виконання завдань для самостійної роботи; тестування за темою.	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 1.
Тема 2. Формування фінансової рівноваги бізнесу	Усна відповідь; виконання навчальних завдань; виконання завдань для самостійної роботи; тестування за темою.	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 1.
Тема 3. Фінансові ризики бізнесу	Усна відповідь; виконання навчальних завдань; виконання завдань для самостійної роботи; тестування за темою.	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 3.
Тема 4. Економіко-правові засади неплатоспроможності бізнесу	Усна відповідь; виконання навчальних завдань; виконання завдань для самостійної роботи; тестування за темою, перша поточна модульна робота.	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 4.
Модуль 2. Прикладні засади забезпечення фінансової безпеки бізнесу		
Тема 5. Виявлення ранніх ознак фінансової кризи та прогнозування банкрутства бізнесу	Усна відповідь; виконання навчальних завдань; виконання завдань для самостійної роботи; тестування за темою.	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 5.
Тема 6. Моніторинг та управління фінансовими ризиками	Усна відповідь; виконання навчальних завдань; виконання завдань для самостійної роботи; тестування за темою.	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 6.

Тема 7. Діагностика та заходи управління фінансовою рівновагою бізнесу	Усна відповідь; виконання навчальних завдань; виконання завдань для самостійної роботи; тестування за темою.	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 7.
Тема 8. Формування фінансової стратегії бізнесу на засадах безпеки	Усна відповідь; виконання навчальних завдань; виконання завдань для самостійної роботи; тестування за темою, друга поточна модульна робота.	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 8.

Інформаційні джерела

Основні джерела:

1. Варналій, З., & Мехед, А. (2020). Система фінансової безпеки підприємства: забезпечення функціонування та методи оцінки її ефективності. *InterConf*, (31). URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/4862>
2. Варналій З. С., Андреев О. О. Фінансова безпека підприємства: сутність та формування системи забезпечення. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки*. 2021. № 6(2). С. 95-100. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2021_6\(2\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2021_6(2)_15)
3. Гудзь Т. П. *Теорія і методологія формування фінансової рівноваги підприємства*: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2018. 463 с.
4. Гудзь Т.П., Литвинюк М.В., Проскурня Н.В. Управління фінансовою рівновагою підприємства як складова системи забезпечення його сталого розвитку. Управління бізнесом в парадигмі сталого розвитку: економіко-правовий аспект : колективна монографія / за ред. д. е. н., проф. А. В. Андрейченка, д.е.н., проф. Н. В. Захарченко. Одеса : ОНЕУ, 2024. Ч. 1. С. 75-166.
5. Кодекс України з процедур банкрутства: 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 25.05.2024 р.).

Додаткові джерела:

6. Варналій З. С., Мехед А. М. Використання теорії нечітких множин для оцінки рівня фінансової безпеки підприємства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. 2019. №2. С. 81-87.
7. Вовчак О., Кулиняк І., Гальків Л., Павлишин М., Горбенко Т. Удосконалення діагностики кризи на підприємстві: фінансово-економічний зріз. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 3. С. 292-303.
8. Гудзь Т.П., Єгоричева С.Б., Литвинюк М.В. Функціонування підприємств України в умовах війни: аналіз ситуації та економічні очікування. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2023. №5-6. С. 10-20.
9. Гудзь Т.П., Проскурня Н.В. Забезпечення сталого розвитку підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2023. №3-4. С. 7-12.
10. Гудзь Т.П., Брусов Н. О. Повоєнна трансформація економічного потенціалу українських підприємств для освоєння євроінтеграційних можливостей. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2022. №11-12. С. 28-34.
11. Гудзь Т.П. Моделювання впливу зовнішніх факторів на фінансову рівновагу підприємств хімічної промисловості України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. №11. С. 19-24.
12. Гудзь Т.П. Прогнозування комплексного індикатору стану корпоративних фінансів. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. №8. С. 96-104.
13. Гудзь Т.П. Прогнозування фінансової рівноваги металургійних підприємств України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. №9/1. С. 22-26.
14. Гудзь Т.П. *Теоретико-методичні засади діагностики та прогнозування фінансової рівноваги підприємства // Фінансова система та її роль у забезпеченні розвитку економіки України : монографія / [колектив авторів] ; за заг. ред. В. В. Карцевої. Полтава : ПУЕТ, 2019. С. 134-162.*
15. Даниленко А. І. Фінансові ризики: їх сутність та оцінювання на підприємствах України. *Фінанси України*. 2020. № 3. С. 7-22.
16. Доценко І. О. Стратегія управління фінансовими ризиками підприємства в процесі формування його фінансової безпеки. *Modern economics*. 2020. № 20. С. 73-78.
17. Євєнко Т. І. Шляхи подолання наслідків фінансових криз: світовий досвід антикризової політики. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 2. С. 31-36.
16. Желіховська М. В. Моделювання підприємницької стратегії управління фінансовою безпекою в умовах діджиталізації та міграційних ризиків. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 5. С. 74-82.
18. Кононенко Г. І. Механізм страхування ризиків фінансово-інноваційної діяльності інтегрованих структур бізнесу. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 9. С. 37-45.
19. Коцєруба Н. В., Лобачєва І. Ф. Теоретичні засади аналізу банкрутства підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 4. С. 52-59.

20. Кустріч Л. О. Управління фінансовими ризиками підприємницької діяльності в умовах кризи. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки.* 2022. № 5. С. 63-70.
21. М'ячин В. Г., М'ячин В. Г., Стовпник О. В., Карпенко В. А., Мирошніченко О. В. Алгоритм побудови інтегрального показника фінансової безпеки підприємства за нечітко-логічним підходом. *Економічний вісник Дніпровської політехніки.* 2021. № 4. С. 126-134.
22. Ничипорчук Т. О., Коваленко Д. І. Фінансова безпека підприємства: теоретико-методичні аспекти. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки.* 2021. № 12(1). С. 89-95.
23. Панченко В. В. Трансгосподарні банкрутства в Україні: організаційно-правові питання. *Аналітично-порівняльне правознавство.* 2022. № 3. С. 56-60.
24. Пустовгар С. А. Сценарний підхід до оцінювання ризику неплатоспроможності підприємств. *Інвестиції: практика та досвід.* 2019. № 6. С. 22-27.
25. Сидорчук І. Систематизація теоретико-методологічних підходів до формування, реалізації та моделювання стратегій управління інноваційним розвитком та фінансово-економічною безпекою підприємницьких структур. *Modeling the development of the economic systems.* 2021. №2. С. 33-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mdes_2021_2_7
26. Уланчук В. С., Чернега І. І., Жарун О. В., Непочатенко О. А., Тупчий О. С. Застосування економіко-математичного моделювання для прийняття рішення при аналізі ризику використання фінансових ресурсів підприємства. *Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки.* 2021. № 2(1). С. 262-271.
27. Федулова І. В., П'ятницька Г. Т. Сигніфікація ризик-менеджменту, антикризового управління та комплаєнсу в управлінні фінансовою безпекою підприємства. *Економіка та держава.* 2020. № 8. С. 26-34.
28. Хаджинова О. В., Куртяник М. С. Ризик-менеджмент як складова системи управління фінансовою безпекою на підприємстві. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія : Економічні науки.* 2019. Вип. 37. С. 7-13.
29. Шишкіна О. Закони і закономірності управління фінансовими ризиками промислових підприємств. *Проблеми і перспективи економіки та управління.* 2020. № 1. С. 267-284.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint).

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyuosvitnogo-proczesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadoklikvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>.

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_students.pdf

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-prozapobigannyyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahomneformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>
інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.
Політика вирішення конфліктних ситуацій: Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravylavyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>
Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену <https://puet.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/07/polozhennya-pro-apel-pidscontr.pdf>
Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>
Політика підтримки учасників освітнього процесу:
Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>
Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmenupovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>
Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>
Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyvediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): усна відповідь (10 балів); виконання навчальних завдань (10 балів); виконання завдань для самостійної роботи (10 балів); тестування у розрізі тем (10 балів); перша поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 5-8): усна відповідь (10 балів); виконання навчальних завдань (10 балів); виконання завдань для самостійної роботи (10 балів); тестування у розрізі тем (10 балів); друга поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом (підсумковий модульний контроль (залік))	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1.Навчальна	1.1. Проходження освітнього курсу «Буткемп економічного відновлення» (https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/bootcamp/) або «Як діяти далі: Бізнесу про сталий розвиток» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+SDB101+2020_T2) на платформі Prometheus, чи інший курс за тематикою навчальної дисципліни на іншій платформі (за погодженням з викладачем)	10
	1.2. Доповнення до усної відповіді на практичному занятті	1
2.Науково-дослідна	2.1.Участь у студентському науковому гуртку «Світ фінансів»	10
	2.2.Участь у науково-практичних конференціях: - доповідь з презентацією - публікація тез у збірнику матеріалів конференції	10 10

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни

